

De troetelprofessor had het weer eens mis

De Limburger 10-1-2026

Wat staat ons in 2026 te wachten? Rond nieuwjaar gaven deskundigen van allerlei pluimage hun mening daarover ten beste. In de kranten, op de radio en aan de talkshowtafels. Ze oreerden er lustig op los. Over de olieprijs, de geopolitieke vraagstukken, de opmars van het populisme en wat al niet. Niemand van hen voorspelde de Amerikaanse actie in Venezuela; niemand de volksopstand tegen de Iraanse mullahs. Wat de vraag oproept hoe goed die deskundigen eigenlijk zijn in het voorspellen van de toekomst. Het antwoord kennen we: miserabel slecht. Dat blijkt uit onderzoek van de Amerikaanse psycholoog Philip Tetlock, die er een heel boek aan wijdde (*Supervoorspellers*). Een van de keiharde conclusies: Hoe bekender een deskundige van radio en tv, hoe beroerder diens voorspellingen.

Denk terug aan vorig jaar. Toen profeteerde menig vooraanstaand econoom een totale collaps van de aandelenkoersen vanwege Trumps bedreig met importheffingen. Maar, hé, de beurskoersen stegen. Dan waren er voorname experts die zeker wisten dat de bitcoin in waarde zou stijgen. Omdat

Trump nu eenmaal dol is op cryptogeld. Maar zie: de bitcoin sloot 2025 af met verlies. Weer andere goeroes waarschuwden ons op stellige toon dat ChatGPT tot een ontslaggolf van jewelste zou leiden. Niets van gezien. En ook commentatoren die echt absoluut zeker wisten dat China Taiwan zou binnenvallen zaten er faliekant naast.

Hoezo slaan populaire deskundigen zo vaak de plank mis? Het heeft alles te maken met hoe je zo iemand wordt: als je veel weet van één onderwerp en daar vlot over kunt babbelen, dan ligt de weg naar de talkshowtafel voor je open. Dan word je een troetelprofessor van de media. De kunst om terugblikkend dingen te duiden, verstaat zo iemand heel goed. Het gaat mis als de professor ertoe verleid wordt om vooruit te blikken en voorspellingen te doen. In onze complexe wereld vereist een juiste voorspelling, zo vond Philip Tetlock, dat je veel weet. Niet van één ding, maar van een heleboel onderwerpen, die schijnbaar niets met elkaar te maken hebben. Tetlock legde een lijst aan van mensen die extreem goed zijn in het voorspellen van de toekomst (“supervoorspellers”). Het bleken onbekende, gewone mensen. Wat ze met elkaar gemeen hadden was een enorme nieuwsgierigheid en dus de voortdurende neiging om overal – kranten, boeken,

televisie, gesprekken – informatie te vergaren over de meest uiteenlopende kwesties. Ook typerend: hun bereidheid om permanent hun mening bij te stellen op basis van nieuwe informatie.

Supervoorspellers zijn bescheiden, praten wat aarzelend en dat maakt ze, in de ogen van menige redactie, weinig mediageniek.

Jammer. Want, zo zeg ik een oude filosoof na, je begrijpt de wereld pas ten diepste als je haar kunt voorspellen.